

בגמ': אמרי דאורייתא לעיונא כו'.

בשו"ת נו"ב (מהדו"ק סי' נ"ג) דן באשה שנסתפקה אם רחצה את עצמה כהוגן לפני הטבילה, אם צריכה לרחוץ ולטבול עו"פ. וכתב דאם נסתפקה אם עשתה כלל עיון, פשיטא דצריכה לחפוף ולחזור ולטבול, דעיון חיוב מן התורה הוא כדאייתא הכא.

ואם עיינה אלא שנסתפקה אם רחצה, תלוי במחלו' האחרונים בספק דרבנן שי"ל חזקת איסור אי הולכין לחומרא או לא, דלדעת הש"ך כיון שי"ל חזקת איסור, אף שאין חיוב חפיפה רק מדרבנן מתקנת עזרא אזלינן לחומרא.

ושוב כתב די"ל דלכו"ע צריכה לחפוף ולטבול, דהו"ל דבר שיש לו מתירין, כיון שי"ל היתר ע"י חפיפה וטבילה עו"פ, אזלינן לחומרא גם בספק דרבנן.

אבל למעשה כתב דיש להקל על פי מה שכתב הט"ז יו"ד (סי' ס"ט ס"ק כ"ד) שאשה שמלחה בשר ונסתפקה אח"כ אם עשתה הדחה או לא, י"ל דסירכי' נקט ואזיל, שמן הסתם עשתה אז כמו שהיתה רגילה תמיד לעשות. וכן אשה זו שטבלה, מן הסתם עשתה רחיצה וחפיפה כמו שהיתה רגילה לעשות.

★★

המהרש"ם בדעת תורה (יו"ד סי' קצ"ט ס"א) הקשה דהנו"ב סותר א"ע, דהכא חשיב לי' לספק זה דשיל"מ, ואילו בכ"מ נקט הצ"ח בדבבר שאפשר השתמשות פעמים רבות, כגון אשה וכלים בטבילה, וכן טלטול כלי מוקצה, ל"ש בו דשיל"מ, דהרי הזמן שבינתיים אבד וכלה, רק בדבר אוכל וכדו' שייך דשיל"מ שעד שתאכלנו (-פעם א') באיסור תאכלנו בהיתר.

וצ"ל דהכא מיירי שתוכל לטבול באותה לילה לפני הבעילה, ונמצא שלא הפסידה כלום באותו דבר.

★★

בגמ': אמרי דאורייתא לעיוני דלמא מיקטר א"נ מאום מידי משום חציצה כו'.

בהלכות פסח דנו האחרונים בארוכה אי חיוב בדיקת חמץ הוא מן התורה, כלומר שלהבית ישנו חזקה שיש

שם חמץ, וכדי שלא לעבור על כל יראה ובל ימצא צריך מן התורה לבדוק ולבער את החמץ מן הבית, עיין פני יהושע (ריש פסחים) ופרי חדש (או"ח סי' תל"א) ושו"ע הרב שם ועוד.

ובתב הגר"י ענגיל ז"ל בספרו בית האוצר (מערכת ב' ד' כלל י"ב) דהנה כאן מצאנו שכיון שחציצה פוסלת בטבילה, ומצוי שיהי' קשרים והדבקות בשערות, לכן צריך מן התורה לבדוק אם אין שם שום חציצה, וא"כ כמו כן מסתבר גבי חמץ, כיון שמצוי הוא שבבית שאכלו בו כל השנה יהי' שם חמץ, לכן צריך מה"ת לבדוק לבער.

ועיין מג"א סי' תל"ז סק"ח ופני יהושע ריש מסכת פסחים.

דף פ"ב ע"ב

בגמ': ושיהו רוכלין מחזרין בעיירות משום תכשיטי נשים כדי שלא יתגנו על בעליהם.

בקומץ המנחה (א, אות מח) ביאר לפי זה מה שאמרו במדרש (רות רבה ב, יא), 'ותקם היא וכלותיה ותשב משדה מואב כי שמעה בשדה מואב (כי פקד ה' את עמו' שמעה מהרוכלין המחזרין בעיירות', דמהרוכלין שמעה שאין כבר רעב, וצריך ביאור למה דוקא מהרוכלין.

אלא דכאן אמרו, רוכלין מחזרין בעיירות למכור תכשיטי נשים שלא יתגנו, ואמרו במסכת תענית (יא, א) אסור לשמש מטתו בשני רעבון, ואם כן מכך שראתה שרוכלין מחזרין בעיירות הבינה שאין כבר רעבון.

★★

בגמ': עשרה דברים נאמרו בירושלים וכו' ואין עושין בה גנות ופרדסות.

בס' כפתור ופרח פ"ו כתב שא"א לצאת בלולב שגדל בירושלים משום שהוא מצוה הבאה בעבירה.

והנה איסור של נטיעת אילנות בירושלים הוא איסור דרבנן, ועכ"ז כתב הכפ"פ שפסול משום מצוה הבאה בעבירה, ולכאו' כ"כ רש"י פסחים לה: ד"ה טבול מדרבנן, ואפ"ה מצוה הבאה בעבירה חשיב לה.